

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان :

طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه فرزند پروری مثبت والدینی نوجوان
پایان نامه برای دریافت درجه دکترای تخصصی PhD
در
بهداشت باروری

نگارنده:

لیلا نوروزی پناهی

اساتید راهنما

دکتر مریم مدرس

دکتر سیده طاهره میرمولایی

اساتید مشاور

دکتر سید مسعود ارزاقی

دکتر فاطمه واثق

طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه فرزند پروری مثبت والدینی نوجوان

چکیده:

هدف: بیشتر والدین، نوجوانی را به عنوان بحرانی ترین و پراضطراب ترین دوره زندگی فرزندشان بیان می کنند. نوجوانی به عنوان دوره ای از عمر که بروز و تشدید آسیب های روانی در آن روی می دهد، مشخص می گردد. نشان داده شده است که مشکلات رفتاری و عاطفی متعددی در نوجوانان ایرانی وجود دارد. مرور گسترده بر متون بیانگر آن است که والدین یک عامل مهم در پیشگیری از رفتارهای مشکل دار بوده و لذا نگرانی ها و نیازهای آموزشی والدین در تعاملات با نوجوان، باید به طور ویژه ای مورد توجه متخصصین امر قرار گیرد. بنابراین مطالعه ای با رویکرد کیفی به منظور تبیین نگرانی ها و نیازهای آموزشی والدین نوجوانان ایرانی در زمینه امر فرزندپروری، و متعاقب آن طراحی مداخله ای مبتنی بر فرزندپروری مثبت والدینی و نیز اجرا و ارزشیابی آن، ضروری به نظر رسید.

روش پژوهش: پژوهش حاضر از نوع طرح ترکیبی سه مرحله ای بود. در مرحله اول، یک مطالعه کیفی با رویکرد تجزیه و تحلیل محتوی انجام شد. از ۳۰ والد که دارای فرزند نوجوان ۱۶-۱۱ سال بوده و در امر فرزندپروری نگرانی داشتند، و نیز ۴ مشاور مدرسه، مصاحبه های عمیق نیمه ساختار یافته بعمل آمد. مشارکت کنندگان به روش نمونه گیری هدفمند و با حداکثر تنوع انتخاب شدند، که نمونه گیری تا اشباع داده ها ادامه یافت. در پایان، تحلیل محتوای کیفی به روش Lundman و Graneheim انجام شد. بر اساس نتایج مرحله کیفی، نگرانی ها و نیازهای آموزشی والدین در جلسه ای مشکل از متخصص و والدین نوجوانان، مورد اولویت بندی قرار گرفت. در مرحله دوم با توجه به داده های کیفی، اولویت های پیشنهادی، مروری بر مطالعات انجام شده و همچنین برنامه فرزندپروری مثبت، مداخله ای فرهنگ مدار برای والدین نوجوانان طراحی گردید و از طریق دلفی الکترونیک مورد نظرخواهی متخصصین قرار گرفته و تغییرات لازم اعمال شد. در مرحله سوم یک کارآزمایی بالینی روی ۷۸ والد دارای فرزند نوجوان، با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی، انجام شد و والدین به دو گروه مداخله و کنترل اختصاص یافتند. برنامه فرزندپروری مثبت والدینی به صورت ۱۰ جلسه یک ساعته تا یک و نیم ساعته هفتگی و به صورت فردی برای گروه مداخله اجرا شد و گروه کنترل مداخله ای را دریافت نکردند. داده ها با استفاده از پرسشنامه های توانایی ها و مشکلات (SDQ)، تعارض والد و نوجوان (CBQ)، سلامت عمومی (GHQ-28) در سه زمان قبل، بعد و ۲ ماه بعد از مداخله از هر دو گروه جمع آوری و با نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ مورد تجزیه تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: بر اساس داده های کیفی در مرحله اول، ۳ درونمایه "زمینه فردی"، "جو روانی خانواده" و "جامعه"، از نگرانی ها و نیاز های آموزشی والدین در زمینه فرزندپروری نوجوانان استخراج شد. برنامه مداخله ای مبتنی بر فرزندپروری مثبت والدینی، یک مداخله والد محور با تمرکز بر تقویت برقراری ارتباط والد-نوجوان طراحی و اجرا گردید. نتایج مطالعه کارآزمایی با گروه کنترل در مرحله سوم نشان داد که آموزش والدین در گروه مداخله نسبت به گروه کنترل سبب کاهش در نمره پرسشنامه مشکلات رفتاری نوجوانان ($p < 0.001$)، کاهش در نمره تعارضات بین والدین و نوجوان ($p < 0.001$)، افزایش در سلامت و بهزیستی عمومی والدین ($p < 0.001$)، گردید در حالی که گروه کنترل نمرات قبل از مداخله را حفظ کردند.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر بیانگر نگرانی ها و نیازهای آموزشی والدین در زمینه فرزندپروری و تاثیر مداخله والد محور، و فرهنگ مدار، بر ارتقای مهارتهای والدین در امر فرزندپروری نوجوانان بود. از این رو استفاده از این مداخله در نهادهای ذیربط آموزش پرورش و همچنین متولیان و مراقبین سلامت نوجوانان در مراکز بهداشتی درمانی پیشنهاد می گردد.

کلیدواژه ها: نوجوان، ارتباط، تحقیق کیفی؛ مشکلات رفتاری؛ برنامه فرزندپروری مثبت نوجوان؛ فرزندپروری.

Tehran University of Medical Sciences

School of nursing and midwifery

Title:

Designing, implementing, and evaluating of Positive Parenting Program for adolescent parents

A dissertation submitted as partial fulfillment of the requirement for Doctor of Philosophy (PhD) Degree In Reproductive health

By

Leila Norouzi Panahi

Supervisors

Dr. M. Modares

Dr. S.F. Mirmolaei

Consultants

Dr. M. Arzaghi

Dr. F. Vasegh

2022

Abstract

Objective: For most parents, adolescence is the most critical and anxiety-causing stage in their child's life. This stage of life is featured with emergence and intensification of mental damages. Studies have shown that Iranian adolescents suffer several emotional and behavioral problems. A review of the literature indicates that parents are an important factor in preventing of problematic behaviors and parents' educational needs and concerns as to their interaction with adolescents need special attention by experts. Therefore, a study with a qualitative approach in order to explain the concerns and educational needs of parents of Iranian adolescents about child rearing, and subsequently designing an intervention based on positive parenting program, then its implementation and evaluation, was necessary.

Methodology: The study was based on a mixed method design with three phases. Phase one was a qualitative study with a content analysis method. Thirty parents with children in the 11-16 age range who had concerns about their child rearing approach, as well as four school counselors, took part in semi-structured deep interviews. The participants were selected through a purposive method with the highest diversity and sampling continued until data saturation. Qualitative content analysis was carried out following Graneheim and Lundman. Based on the results, concerns and needs of parents in terms of child rearing were prioritized in a meeting with experts and parents. In phase two, taking into account the qualitative data, the proposed priorities, based on literature review and positive parenting program (Triple P), a cultural-based intervention was designed for the parents. The program was evaluated by experts via electronic Delphi. In phase three, a clinical trial was carried out on 78 parents of adolescents. The participants were selected through random sampling and allocated into control and intervention groups. The intervention based on Triple P was implemented in 10 sessions (1-1.5h) once a week and individually, the control group received no intervention. The collected data using strengthens and difficulties questionnaire (SDQ), parent-adolescent conflict questionnaire (CBQ), General health questionnaire (GHQ-28), before, immediately after, and two months after the intervention from both groups was analyzed in SPSS (V.26).

Findings: Based on qualitative data from phase one, three themes were extracted to express concerns of the parents about adolescent rearing including personal context, family atmosphere, and society. An intervention based on Triple P was designed and evaluated. The results of a trial study with a control group in phase three indicated that parental education in the intervention group compared to the control group caused a decrease in the score of adolescents' behavioral problems ($p < 0.001$), a decrease in the score of conflicts between parents and adolescents ($p < 0.001$), an increase in the general health and well-

being of the parents ($p < 0.001$), While the control group maintained the scores before the intervention.

Conclusion: The results indicated the educational needs of parents about parenting and the effects of parent-based and culture-oriented intervention on improving parents' skills of adolescent rearing. Therefore, the use of this intervention in the relevant institutions of education as well as trustees of adolescent health in health centers is recommended.

Keywords: Adolescent's communication's qualitative study's behavioral problems's positive parenting program's parenting.